

Den Horn, januari 2015

Geachte lezer/ster,

Hoe leg ik dit in hemelsnaam uit aan mijn overgrootvader?

Een man die zijn leven lang voer op de Waddenzee, steeds weer inventief, zoekend naar (nieuwe)mogelijkheden die zich aandienen of die hij kon creëren: stenen vervoeren voor de badweg van Schiermonnikoog, badgasten als het schip dieper stak, op mosselen vissen onder Ameland, een eerste veerdienst opzetten tussen Harlingen en Vlieland. Altijd zich bewegend in het spel van zee, wind en wad. Hij heeft mij geïnspireerd om hetzelfde te doen en inmiddels vaar ik ruim 25 jaar als schipper in dit gebied, kijkend naar de kansen en mogelijkheden. Genietend van het spel met de zee, de wind en het wad waar ik af en toe een flinke draai van om mijn oren krijg van deze elementen. Het is een prachtig schouwspel wat hier op het Wad continue wordt opgevoerd. Dat laat ik aan de mensen waarmee ik vaar zien. Maar van die schoonheid hoef ik u niet van te overtuigen. Waarom dan deze BRANDbrief?

Uit de onlangs opgemaakte barometer van het Waddengebied wordt in 1 klein plaatje getoond dat in de Waddenzee, net als op veel andere plaatsen in Nederland, het water vervuild is...

Sinds 3,5 jaar ga ik met mijn schip maandelijks naar Het Rif, de zandplaat tussen Ameland en Schiermonnikoog (boven de Engelsmanplaat). Maandelijks haal ik daar met max. 8 mensen in 2 uur tijd ongeveer 1 kuub plastic afval weg! Na 2 uur dwingt het tij ons weer om terug te gaan aan boord, maar er ligt nog genoeg. Vorig jaar na de Sinterklaasstorm vond ik op de Waddenzeedijk, ter hoogte van Moddergat, miljoenen bolletjes plastic granulaat. We verliezen de zee uit het oog, hier moeten we mee aan de slag.

Wij moeten veel meer kennis en expertise inzetten om iets te doen aan dit groeiende probleem. Door de beweging van eb en vloed komt de Plastic Soep uit de Atlantische Oceaan, via de Noordzee ook in de Waddenzee terecht. Voor een lagedrukgebied uit is de wind Zuidwest, daarna draait deze naar Noordwest. In Nederland hebben wij voornamelijk Westenwinden, ook zo komt er veel plastic in de Waddenzee terecht. Dit geldt niet alleen voor de Nederlandse, maar ook voor de Duitse en Deense Wadden. Het is dus geen ver van mijn bed show. De zee legt de rotzooi voor onze voeten en wij doen er niks mee. Hebben we dan echt geen greintje respect meer voor die zee? Hoe hard moet zij aankloppen om gehoord te worden?

Tot nu toe lijkt het erop dat dit onderwerp nog niet centraal op de agenda staat. Hoe kan het dat wetenschappers, beleidsmakers, politici en zeevarenden/vissers niet samen optrekken om met dit probleem aan de slag te gaan? Hoe kan het dat we dit niet als een mogelijkheid zien voor gigantische innovatie en ontwikkeling? Hoe leg ik dit uit aan mijn overgrootvader? Er is een gezamenlijke vijand, die verder oprukt en het gebied wat ons zo dierbaar is bedreigt.

Ik zie kansen, misschien erfelijk bepaald. Geen kant en klare oplossingen, maar wel kansen, kansen voor innovatie en ontwikkeling. Nederland heeft een geschiedenis met de zee, zowel in het bouwen van schepen, als in het bouwen van kunstwerken om de zee tegen te houden of er overheen te kunnen, als ook in het varen met schepen. Die kennis hebben we internationaal kunnen vermarkten en heeft ons veel welvaart opgeleverd en internationaal aanzien. Dit keer is de zee niet zo zeer de vijand, als wel het afval in de zee. Hoe kunnen we de krachten van de zee combineren met onze kennis en creativiteit om hier mee aan de slag te gaan?

Ik denk dat we voor een goeie oplossing zullen moeten samenwerken met die zee. Zeker de beweging en structuur binnen het Waddengebied moeten daar veel mogelijkheden voor bieden. Misschien is dat voor landbewoners nog even wennen, maar zeevarenden zijn daar mee vertrouwd. Dit geeft de kans om in het Waddengebied ook eindelijk eens de vissers/de mensen van de zee te betrekken bij het vinden van een oplossing voor het behoud van een rijke Waddenzee en uit het patroon te stappen van landmensen versus zeevarenden. Een visser wil varen en vissen, maar of hij nou op vis vist of op plastic? Daar is overheen te komen, zeker als het economisch interessant is. Als wij hier systemen kunnen ontwikkelen waarmee we plastic/afval uit de zee kunnen halen, kan dit en deze kennis geëxporteerd worden naar heel veel andere plekken op de wereld. De Plastic Soep is immers een wereldwijd probleem wat voorlopig alleen maar groeit. In Nederland is er al een groep mensen die zich bezighoudt met de grote Plastic Soep op de Atlantische Oceaan. Misschien is daar ook kennis die in te zetten is in het Waddengebied. Volgens mij biedt de dynamische structuur van het Waddengebied met de vele zeegaten en verschillende stromen uitermate veel kansen om te zien hoe je plastic uit de zee kunt halen. De microplastics op de Atlantische oceaan krijgen in de publiciteit redelijk veel aandacht en dat is goed, ook in wetenschappelijk onderzoek voor de toekomst. Maar het is nu ook tijd om aan de slag te gaan hier op het Wad: er zijn voldoende grotere delen plastic die uit zee gehaald kunnen worden, voordat deze ontbinden tot microplastics.

We weten dat schoon drinkwater absoluut een eerste levensbehoefte is, dit geldt ook voor alle bewoners van, met en in de (Wadden)zee.

Pakt u dit onderwerp op?

Zodat wetenschappelijk in kaart gebracht kan worden wat de situatie is, in het hele Waddengebied. Wat er mogelijk aan gedaan kan worden door de diverse partijen. Hoe er voor iedereen kansen en mogelijkheden liggen, voor wetenschappers, beleidsmakers, beheerders, belanghebbenden, ondernemers en gebruikers. Vervolgens kan er een richting gekozen worden en kan eenieder aan de slag gaan.

Het zal pionieren zijn, het resultaat staat niet van tevoren vast. Maar daar schrikt een pionier niet voor terug. De zee wijst ons samen met onze kennis en expertise de weg. Schoon water voor een rijke en gezonde Waddenzee, in een wereldwijd als erfgoed erkend gebied door Unesco, staat ons als doel.

Springtij heeft als eerste toegezegd een bijdrage te willen leveren door een inpassing van het WaddenPlastic in hun programma. Dit zal zowel in een wetenschappelijke setting gebeuren, als in de sfeer van ervaringen. Zo zal er

met groepen mensen naar de zandplaten voor de kust gevaren worden om het daar liggende afval te verzamelen. Ook wil Sprintgtij samen met de grote Wadden-partijen met de z.n. BOJAN Plastic Catch in de Vliestroom een pilot initiëren. E.e.a. kan dan landen op het jubileum van de Waddenvereniging in oktober. In de aanloop daartoe willen wij de wetenschappelijke basis onder het WaddenPlastic uitdiepen en daar willen wij u graag bij betrekken.

Bij deze nodig ik u uit om mee te zeilen op mijn vissermanschouw de Raaf vanuit Lauwersoog naar het Rif zodat u kunt ervaren hoe dit probleem/ deze uitdaging er in de praktijk uit ziet. Hiervoor heb ik de volgende data gereserveerd:

April: 28, 29, 30 april

Mei: 1, 14, 15, 27, 28 mei

Juni: 24, 25, 29, 30 juni

Naar aanleiding van deze tochten zou ik graag met u om tafel gaan om te kijken hoe u vanuit uw expertise op termijn een bijdrage zou kunnen leveren aan schoon water in een rijke Waddenzee.

Voor verdere informatie over dit project, verwijs ik u naar mijn site:

www.doeeenswad.nl en de Facebookpagina:

www.facebook.nl/doeeenswad

Natuurlijk hoop ik dat u één van de pioniers bent die met dit onderwerp aan de slag wil gaan. In ieder geval hoop ik dat u de moeite wilt nemen om mee te gaan naar het Rif om met eigen ogen te zien wat daar gebeurt. Ik zie uit naar uw reactie.

Zilte groet,

Nienke M. Dijkstra

Schipper en waddenvernieuwer

Nieuwbrugsterweg 1015

9832 TH Den Horn

06-14315932

www.doeeenswad.nl

www.facebook.com/doeeenswad

'Doe eens Wad' - samen iets doen aan de plastic soep in de Waddenzee